

Dosarul nr. 2ra-1389/20

Prima instanță - (Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani) jud: V. Muntean

Instanța de apel - (Curtea de Apel Chișinău) jud: A. Panov, L. Pruteanu, I. Țurcan

DECIZIE

21 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Maria Ghervas
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Nina Vascan

examinând recursul declarat de Iuri Sorochin,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Iuri Sorochin împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Alivec-Cons” cu privire la rezilierea contractului, repararea prejudiciului material cauzat, încasarea penalității și compensarea cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 18 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a ț ă:

La 14 septembrie 2016 Iuri Sorochin a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Alivec-Cons”, solicitând rezilierea contractului din 31 octombrie 2014, repararea prejudiciului material cauzat în sumă de 12 450 de lei, încasarea penalității în mărime de 112 050 de lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii s-a indicat că la 31 octombrie 2014 reclamantul a procurat de la pârât capace de beton pentru gard, fapt confirmat prin bonul de casă, însă nici actul de predare – primire a mărfii și nici actul de garanție nu i-a fost eliberat. În urma instalării capacelor de beton pentru gard au apărut pete și găuri provocate de bulele de aer, motiv pentru care reclamantul a înaintat pârâtului o reclamație, iar ulterior și o plângere.

Aproximativ în luna octombrie 2015 reclamantul a fost contactat telefonic de către reprezentantul pârâtului pentru a soluționa problema pe cale extrajudiciară. Ulterior, în anul 2015, cât și în anul 2016, cu diverse propuneri de aplanare a conflictului, pârâtul nu a putut să remedieze problema apărută, ignorând solicitările reclamantului privind schimbarea capacelor de beton pentru gard.

Drept consecință, reclamantul a înaintat prezenta acțiune în instanța de judecată.

Prin hotărârea din 22 august 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Iuri Sorochin împotriva SRL „Alivec-Cons” cu privire la rezilierea contractului, repararea

prejudiciului material cauzat, încasarea penalității și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin decizia din 26 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, corectată prin încheierea din 7 mai 2019, s-a respins apelul declarat de Iuri Sorochin și a fost menținută hotărârea din 22 august 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani.

Prin decizia din 4 decembrie 2019 a Curții Supreme de Justiție, s-a admis recursul declarat de Iuri Sorochin, s-a casat integral decizia din 26 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău și s-a restituit cauza spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Prin decizia din 18 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Iuri Sorochin și s-a menținut hotărârea din 22 august 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani. S-a respins cererea lui Iuri Sorochin cu privire la asigurarea acțiunii.

La 3 august 2020, Iuri Sorochin a declarat recurs împotriva deciziei din 18 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea hotărârilor și pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului, recurentul a exprimat dezacordul cu decizia contestată, invocând că este adoptată cu încălcarea normelor de drept material și de drept procedural.

Astfel, a menționat că instanța la examinarea cauzei a aplicat eronat prevederile legale, concluziile expuse în decizie sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei, totodată, însăși esența constatărilor instanței de apel sunt de natură contradictorie între ele și afectează legalitatea deciziei contestate și însuși conținutul unui proces echitabil.

La examinarea cauzei prima instanță și instanța de apel nu au ținut cont de raționamentele expuse de instanțele naționale la soluționarea unor cauze similare prin ce ambele instanțe au încălcat principiul securității și stabilității raporturilor juridice.

Astfel, referitor la fondul cauzei, recurentul consideră că instanța de apel a încălcat și aplicat eronat normele de drept material.

A reținut că instanța de apel nu a ținut cont de decizia din 4 decembrie 2019 a Curții Supreme de Justiție, care a restituit cauza la rejudecare pentru verificarea probelor care au fost prezentate.

Totodată, a invocat că instanța a săvârșit încălcări de procedură care au dus la soluționarea greșită a cauzei, în special instanța a apreciat arbitrar probele, iar erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale.

A menționat că la 11 februarie 2020, prin intermediul poștei electronice, a depus o cerere la Curtea de Apel Chișinău în care a solicitat instanței amânarea ședinței de judecată din motivul că urma să participe ca apărător pe o altă cauză penală la Curtea de Apel Bălți, însă instanța la rândul sau nu i-a comunicat prin e-mail despre contramandarea ședinței pentru data de 18 februarie 2020.

Ca urmare, recurentului i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil și dreptul la apărare, garantat de art. 6 CEDO.

Totodată, consideră că instanța de apel a încălcat prevederile art. 67, 74, 130, 182¹, 240, 241 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea

nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Colegiul reține că copia deciziei integrale a instanței de apel a fost expediată în adresa participanților la proces, prin intermediul poștei, la 3 iunie 2020 (vol. II, f.d. 134)

Dovada legală de recepționare a deciziei de către recurent la materialele dosarului lipsește.

Cererea de recurs a fost depusă de către Iuri Sorochin prin intermediul poștei (vol. II, f.d. 140) la 3 august 2020, în termen.

În conformitate cu art. din 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Până la data examinării admisibilității recursului, intimatul nu a depus referință prin care să-și exprime poziția.

Prin încheierea din 7 octombrie 2020 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Iuri Sorochin, a fost considerat admisibil.

În conformitate art. 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Conform art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Art. 444 din Codul de procedură civilă, prevede că recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Verificând decizia din 18 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate în recurs, pe baza materialelor din dosar, în coroborare cu normele de drept aplicabile, Colegiul constată că la caz se impune necesitatea admiterii recursului, cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Aici, Colegiul menționează că din prevederile art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă rezultă cu suficientă precizie că trimiterea la rejudecare doar o singură dată pentru erori ce nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se referă în exclusivitate la retrimiterile repetate spre rejudecare pe motivul aceluiași erori ce

anterior au fost constatate de către instanța de recurs pe fondurile acțiunilor examinate.

În speță, erorile depistate în prezenta procedură de recurs, intentată împotriva deciziei 18 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, nu au fost constatate anterior prin decizia din 4 decembrie 2019 a Curții Supreme de Justiție și nu au constituit motiv de trimitere a cauzei la rejudecare.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) și (3) lit. b) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată.

În conformitate cu art. 376 alin. (1) din Codul de procedură civilă, dispozițiile de procedură privind judecarea cauzelor civile în primă instanță se aplică și în instanța de apel în măsura în care nu sunt contrare dispozițiilor prezentului capitol.

Conform art. 102 alin. (1), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, instanța înștiințează prin citație participanții la proces, martorii, experții, specialiștii și interpreții privitor la locul, data și ora ședinței de judecată sau la locul, data și ora efectuării unor acte de procedură. Citațiile și înștiințările se înmânează participanților la proces, martorilor, experților, specialiștilor, interpreților astfel încât aceștia să se poată pregăti de proces și să se prezinte la timp în fața instanței. Citația se înmânează părții cu cel puțin 3 zile înainte de data judecării. În cauzele urgente, acest termen poate fi mai scurt, la discreția instanței.

În conformitate cu art. 105 alin. (1), (1¹) din Codul de procedură civilă, citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmânării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmânează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței.

Citația sau înștiințarea se expediază autorităților publice, persoanelor juridice de drept privat și avocaților prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor sau prin orice mijloc de comunicare ce asigură transmiterea și confirmarea primirii acestor acte. La solicitarea persoanelor fizice, citația sau înștiințarea poate fi transmisă acestora prin mijloace de comunicare ce asigură transmiterea și confirmarea primirii acestor acte sau prin poșta electronică în cadrul Programului integrat de gestionare a dosarelor.

În prezenta cauză, Colegiul constată că prin încheierea din 26 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-au convocat părțile pentru ședința de judecată în ordine de apel pentru data de 28 ianuarie 2020 ora 12:00, în incinta Curții de Apel Chișinău.

Prin încheierea protocolară din 28 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis cererea de amânare depusă de Iuri Sorochin și s-a stabilit examinarea cauzei pentru data de 11 februarie 2020, ora 14:30.

La 11 februarie 2020, ora 13:23, prin intermediul poștei electronice, Iuri Sorochin a depus cerere prin care a solicitat instanței amânarea ședinței de judecată din motivul că s-a prelungit examinarea cauzei penale la Curtea de Apel Bălți, la care participa ca apărător, anexând în acest dovada (vol. II, f.d. 116-118)

Astfel, prin încheierea protocolară din 11 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis demersul lui Iuri Sorochin și s-a amânat ședința de judecată pentru data de 18 februarie 2020. (vol. II, f.d. 120-121)

Instanța a întreprins măsuri de citare a participanților la proces, expediind citația în adresa apelantului, cu înștiințarea despre fixarea ședinței pentru data de 18 februarie 2020, ora 14:00, în incinta Curții de Apel Chișinău. (vol. II, f.d. 122)

Însă, Colegiul reține că dovada legală de înmânare destinatarului a citației (fără număr și fără dată (vol. II, f.d. 122)) sau a altei înștiințări, despre stabilirea ședinței de judecată pentru data de 18 februarie 2020, la materialele dosarului lipsește.

Conform procesului-vernal al ședinței de judecată din 18 februarie 2020, acesta s-a desfășurat în incinta Curții de Apel Chișinău, în lipsa apelantului Iuri Sorochin. Instanța de apel a considerat că procedura citării a fost legal executată și a purces la examinarea cauzei. (vol. II, f.d. 123)

Așadar, din materialele dosarului rezultă că în ordine de apel, cauza în apel a fost examinată printr-o singură ședință de judecată, cea din 18 februarie 2020, la care Iuri Sorochin, nu s-a prezentat.

Pornind de la constatările reținute supra, Colegiul constată că la caz instanța de apel nu a respectat dispozițiile art. 102-105 din Codul de procedură civilă, or, este cert că apelantului nu i-a fost comunicată data și ora ședinței de judecată, or, avizul de primire a citației lipsește la dosar.

Mai mult, citația expedită participanților la proces (vol. II, f.d. 122) nu este datată, Colegiul fiind în imposibilitate de a stabili când aceasta a fost expedită apelantului Iuri Sorochin, și dacă au fost respectate prevederile art. 102 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

Față de aceste considerente, Colegiul precizează că lipsa la materialele dosarului a probelor ce ar confirma faptul că apelantul Iuri Sorochin cunoștea cu certitudine despre data și ora examinării cauzei, echivalează cu necitarea lui pentru ședința fixată pentru data de 18 februarie 2020.

Sub acest aspect, în speță se constată că prin examinarea apelului în lipsa Iuri Sorochin, care nu a fost înștiințat în mod legal despre data desfășurării ședinței de judecată, instanța de apel nu a asigurat disponibilitatea în drepturi a apelantului, ce constă în posibilitatea acestuia de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare și, astfel, a admis încălcarea prevederilor art. 27 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În consecință, instanța de apel nu a garantat apelantului posibilitatea de a fi prezent în ședința de judecată, de a participa la dezbaterile judiciare, de a da explicații pe cazul dat și de a înainta obiecții, după caz, în sensul prevederilor art. 56, art. 382 și art. 384 din Codul de procedură civilă.

În acest sens, jurisprudența CtEDO accentuează necesitatea acordării posibilității justițiabililor de a-și pleda cauza cu eficiența dorită.

Adițional, Colegiul accentuează că procesul echitabil presupune asigurarea, garantarea și respectarea principiilor contradictorialității, egalității armelor în proces. Or, dreptul la un proces echitabil, așa cum apare enunțat în cuprinsul art. 6 din CEDO, reprezintă o noțiune vastă, care înglobează garanții procedurale de care se bucură orice persoană în vederea valorificării drepturilor și libertăților sale.

Contradictorialitatea procedurii este esențială pentru respectarea exigențelor unui proces echitabil, or, se poate deduce că contradictorialitatea procedurii nu reprezintă decât un aspect particular al egalității armelor, egalitate care implică dreptul de a avea acces la dosar, de a fi prezent la propriul proces, administrarea echitabilă a probelor, etc.

Având în vedere că o procedură contradictorie presupune dreptul părților de a disputa orice act, probă sau observație prezentate judecătorului și care pot influența decizia acestuia, este necesară asigurarea accesului la dosarul cauzei, dreptul părților de a fi prezente la propriul proces, dreptul acestora de a discuta/explica/combate poziția părții oponente.

În jurisprudența sa, CtEDO a punctat că citarea necorespunzătoare a părților de a participa la judecarea cauzei, a dus la încălcarea articolului 6 § 1 din Convenție (a se vedea *mutatis mutandis* *Russu vs. Moldova*, nr. 7413/05, § 27, 13 noiembrie 2008; *Godorozea vs. Moldova*, nr. 17023/05, § 31, 6 octombrie 2009 și *Rassohin vs. Moldova*, nr. 11373/05, § 34, 18 octombrie 2011).

Subsecvent Colegiul notează că prin examinarea cauzei în ordine de apel în lipsa apelantului a fost încălcat și dreptul la apărare, garantat de art. 26 Constituție, care reprezintă principala garanție a unui proces echitabil, fără de care tranșarea litigiului în mod judicios nu ar fi posibilă.

Coroborând circumstanțele ce preced, având în vedere examinarea cauzei în ordine de apel în lipsa participanților la proces, Colegiul conchide că partea apelantă a fost lipsită de dreptul de a beneficia de un proces echitabil, or, în recurs s-a confirmat că apelantul Iuri Sorochin nu a fost citat în modul corespunzător la ședința din 18 februarie 2020.

Pornind de la argumentele recurentului, având în vedere împrejurările derulate, Colegiul consideră că la caz instanța de apel urma să țină cont de prevederile art. 206 alin. (4) din Codul de procedură civilă, care stabilește conduita instanței de judecată în ipoteza neprezentării neîntemeiate în ședința de judecată a părților (o singură dată) și care nu au solicitat examinarea cauzei în lipsa lor.

Temeiuri ce ar condiționa nerezonabilitatea amânării cauzei și/sau prejudicierea intereselor majore ale justiției, nu au fost prezente, prioritatea urmând a fi acordată dreptului fundamental la un proces echitabil al apelantului.

Instanța de apel era obligată să creeze condiții obiective și reale pentru ca apelantul Iuri Sorochin să-și exercite în volum deplin drepturile sale procedurale.

Prin urmare, instanța urma să amâne ședința de judecată fixată pentru 18 februarie 2020, pentru a nu încălca dreptul apelatului la un proces echitabil, garantat de art. 6 CEDO.

Sub aspectul celor relatate, este cert că la examinarea cauzei instanța de apel a încălcat normele de drept procedural, iar eroarea judiciară menționată nu poate fi corectată de instanța de recurs, deoarece apelanta a fost lipsită de posibilitatea de a-și susține poziția la stadia apelului.

Date fiind aceste încălcări, singura soluție legală și rezonabilă este casarea și trimiterea spre rejudecare a cauzei. Nu poate fi reținută cauza pentru a fi judecată în fond, or, așa cum a fost arătat mai sus, normele de drept procedural au fost încălcate în mod flagrant, nejustificat, cu urmări severe și cu un potențial de pericol pentru ordinea juridică.

Totodată, Colegiul reține că netrimiterea cauzei spre rejudecare a doua oară, a fost concepută de legiuitor ca o dispoziție edictată în favoarea părților, urmărindu-se soluționarea într-un termen rezonabil a cauzelor, însă, în speță, aplicarea acestei dispoziții este în defavoarea recurentului, aplicarea ei producându-i daune mult mai mari decât trimiterea spre rejudecare.

O altă soluție decât aceea a trimiterii spre rejudecare ar echivala cu o validare și protejare a unor încălcări procedurale săvârșite de instanța de apel și cu o periclitate a sistemului judiciar în ansamblu, întrucât, dacă modul de abordare al instanțelor de fond ar fi însușit și de alte instanțe s-ar ajunge la o inexistență de fapt a instanțelor de fond, la inutilitatea unei judecări în primă instanță și, implicit, la o atingere severă adusă drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor.

În atare circumstanțe, se decide casarea integrală a deciziei atacate și trimiterea cauzei spre rejudecare la instanța de apel pentru a se asigura părților o judecare efectivă a cauzei în ordine de apel, ca garanție a legalității și temeiniciei actului judecătoresc ce va fi adoptat.

Din aceste motive, având în vedere problemele de drept ridicate în speță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Iuri Sorochin și de a casa decizia din 18 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În conformitate cu art. art. 444, 445 alin. (1) lit. c) și alin. (3) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Iuri Sorochin.

Se casează decizia din 18 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

Cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Iuri Sorochin împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Alivec-Cons” cu privire la rezilierea contractului, repararea prejudiciului material cauzat, încasarea penalității și compensarea cheltuielilor de judecată, se trimite spre rejudecare în instanța apel, la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Maria Ghervas

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Nina Vascan